

Burmistrz Olsztynka

ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek
tel. +48 89 519 5450 / fax +48 89 519 5457

e-mail: ratusz@olsztynek.pl
www.olsztynek.pl

Olsztynek, dnia 16 października 2017 r.

SG.7011.1.2016

Szanowni Państwo!

W ramach Olsztyneckiego Budżetu Obywatelskiego na 2017 rok wybrany przez mieszkańców Olsztynka w głosowaniu został projekt pn. „Odkrycie tajemnic pomnika Tannenbergu”. Celem powyższego zadania są prace związane z odkryciem, udokumentowaniem i zabezpieczeniem ostatnich niezniszczonych elementów pomnika Tannenbergu poprzez przeprowadzenie badań archeologicznych terenu, na którym on się znajdował.

Obowiązująca *ustawa o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* wprowadziła zakaz propagowania, upamiętniania osób, czy wydarzeń symbolizujących ustrój totalitarny. Ponadto od 21 października 2017 roku wejdzie w życie ustawa z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie *ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej*, w która odnosić się będzie również do **pomników**. Po wejściu w życie zmian artykuł 5a tej ustawy będzie brzmiał: „1. Pomniki nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Przepis art. 1 ust. 2 stosuje się.

2. Przez pomniki rozumie się również kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki.”

W związku z powyższym zadam pytanie: Czy pomysł, żeby rozpocząć prace archeologiczne i zabezpieczające pozostałości pomnika „Tannenberg-Denkmal”, a następnie doprowadzenie do stworzenia europejskiego parku historyczno-kulturowego, nie będzie propagowaniem systemu totalitarnego?

Uważam, że nie jest to zadanie dla samorządu gminnego, żeby taki pomnik stał się kustoszem naszej pamięci i przestrogą dla wszystkich musiałby mieć wielki rozmach i rangę międzynarodową. Czy nadszedł już ten czas? Szczerze wątpię. Przykładem niech będzie wielki projekt Parlamentu Europejskiego i wystawa stała w Domu Historii Europejskiej w Brukseli. Gdzie grono międzynarodowych historyków próbowało oddać otoczenie

Burmistrz Olsztynka

ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek
tel. +48 89 519 5450 / fax +48 89 519 5457

e-mail: ratusz@olsztynek.pl
www.olsztynek.pl

historyczne, które spowodowało powstanie Unii Europejskiej, w tym czasy wojen i totalitaryzmów. Zdaniem polskich historyków wystawa ta jednak została zdominowana przez narrację niemiecką.

W dniu 23 sierpnia, od niedawna, obchodzimy Europejski Dzień Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych. Dzień ten przypomina rocznicę podpisania zbrodniczego układu Ribbentrop-Mołotow z 1939 r. Wystarczy pokazać brunatno-czerwoną mapę Europy podzieloną niemal po połowie na strefy wpływów dwóch totalitaryzmów: faszyzmu i komunizmu, a później już tylko komunizmu. Do dnia dzisiejszego za ten podział płacimy spowolnionym rozwojem naszego kraju. Za miliony poległych i zamordowanych nie było satysfakcjonującego zadośćuczynienia, bo czy takowe – przy takiej skali przelanej krwi i zniszczeń – może w ogóle być?

Rzeczywiście w Olsztynku mamy pozostałości po pomniku, który pierwotnie miał być pomnikiem poległych nieznanymi żołnierzami niemieckimi. Ale jak pisał Melchior Wańkowicz „Tannenberg to miejsce traktowane jako symbol niemieckiej przewagi i walki ze słowiańszczyzną to miejsce przyszłej Rzeszy Wielkoniemieckiej, która im się marzyła”. Przez Adolfa Hitlera monument został zaś podniesiony do rangi „Pomnika Chwały Rzeszy”, co ostatecznie przypieczętowało jego los.

Jako gospodarz zwróciłem się o opinię w tej sprawie do wielu urzędów i instytucji. Jak ważne jest to dla kształtowania polskiej świadomości i tożsamości niech świadczy, że głos w tej sprawie zabrali: Podsekretarz Stanu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa, Wojewoda Warmińsko-Mazurski i Dyrektor Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Wszystkie opinie były negatywne. Zwrócono uwagę na „mit Tannenbergu” wykorzystywany przez władze Rzeszy Niemieckiej w propagandzie militarystyki niemieckiej i ustroju totalitarnego. A pozyskane w czasie prac archeologicznych artefakty, jak również zabezpieczenie pozostałości pomnika mogłoby zostać uznane za propagowanie faszyzmu i moralnie dwuznaczne. W chwili obecnej nikt nie jest w stanie przewidzieć, czy takie ruiny w przyszłości nie stałyby się miejscem kultu dla odradzających się nacjonalizmów.

Burmistrz Olsztynka

ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek
tel. +48 89 519 5450 / fax +48 89 519 5457

e-mail: ratusz@olsztynek.pl
www.olsztynek.pl

Czy my, mieszkańcy Olsztynka i Polacy powinniśmy czerpać z filozofii Fryderyka Nietzschego, którego gorliwymi uczniami byli niemieccy naziści? Twierdził on, że naród na tyle jest silny, na ile jest zdolny zapominać. Bagaż przeszłości przytłacza. A historia winna służyć życiu, co jest tu i teraz.

My czerpiemy od innych nauczycieli. Jakże ważne są dla nas słowa marszałka Józefa Piłsudskiego, który powiedział, że „Naród, który traci pamięć przestaje być Narodem”. Równie ważne są dla nas nauki kardynała Stanisława Wyszyńskiego i św. Jana Pawła II, którzy stąpali po olsztyneckiej ziemi. To zobowiązuje.

Jeśli chodzi o pamięć, to jako samorząd jesteśmy, w pierwszej kolejności za przywróceniem pamięci i tożsamości żołnierzom i jeńcom spoczywających w bezimiennych mogiłach. Jeśli strona niemiecka będzie chciała dotrzeć do ciał i ekshumować nieznanych żołnierzy z czasów I wojny światowej będziemy starali się im pomóc.

Jesteśmy za przypominaniem historii tych ziem poprzez dalszy rozwój Multimedialnego Muzeum Stalagu IB i Historii Olsztynka. Jesteśmy za tym, żeby święta narodowe i obchody rocznicowe były kultywowane i pojawiało się na nich coraz więcej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Żeby z naszej pamięci uczynić źródło siły i przekazywać ją następnym pokoleniom.

Biorąc powyższe pod uwagę zmuszony byłem podjąć trudną decyzję o rezygnacji z realizacji zadania pn. „Odkrycie tajemnic pomnika Tannenbergu” wybranego w ramach Olsztyneckiego Budżetu Obywatelskiego na 2017 rok.

Ponadto informuję, że w głosowaniu na projekty zgłoszone w ramach Olsztyneckiego Budżetu Obywatelskiego na 2017 rok następny w kolejności był projekt „Trakt spacerowy pieszo-rowerowy, ul. Sienkiewicza do Jeziora Jemiołowskiego”. Inicjatywa ta przyczyniła się do rozszerzenia projektu zagospodarowanie plaży miejskiej o odcinek drogi dojazdowej do plaży. Wykonywany przez Gminę Olsztynek projekt budowy obejmuje swym zakresem dojazd do plaży miejskiej od skrzyżowania ul. Sienkiewicza z ul. Długosza. Realizacja zadania pn. „Zagospodarowanie plaży miejskiej” zaplanowana została w latach 2017-2018.

BURMISTRZ

mgr Artur Wrochna